

Kuriosa

Apoteket som skænkestue

Det satte et særligt præg på datidens apoteker, at de samtidig havde udskænkning af vin og spiritus. Den gemytlige værtshusstemning blev ofte brudt af gæster, der havde fået en tår over tørsten. Her er to eksempler fra Næstved fra begyndelsen af 1700-tallet.

I anledning af Freden i Travendal var Borgerskabet samlet paa Torvet og holdt sig lystige Dagen efter, at Budskabet var blevet bekendtgjort paa Raadhuset 26. August 1700. Paa samme Tid sad Byfoged *Niels Krabbe* og Byskriver *Frederik Christian Winther*, der efter deres Udtalelser at dømme ikke brød sig om at være sammen med den gemene Hob, paa Apoteket og drak Øl; de drak tre Gange Kongens Skaal og ledsagede den hver Gang med tre Salver af deres Bøsser til største Ubehag for de paa Torvet forsamlede. Efter at disse et Par Gange uden Resultat havde sendt Bud ind paa Apoteket for at bede de gode Mænd holde inde med Skydningen, begav to af Byens største Borgere, Sr. *Wilken Hornemann* og *Albert Gudenrath* sig derind, fulgt af en Del andre Mænd, og fratog dem deres Bøsser. Under den Tumult, der her ved opstod, fik Gudenrath Held til at slaa en »Urtekrukke« itu, der stod under en Bænk i Apotekerens Stue; Tølner [= Apotekerens] tiltalte ham og forlangte 1 mk. i Erstatning for Krukken; efter et Retsmøde i denne Sag kom Parterne paa selve Raadhuset i Haarene paa hinanden; Apotekerens Paryk blev slaaet af, og hans Muffe trillede fra ham; det blev Sr. Gudenrath en dyr Spas; thi ikke alene dømtes han til at betale Krukken og 3 Mk., 12. Sk., han skyldte for leverede Drikkevarer, men han fik for Slagsmaalet en Bøde paa 3 Gange 6 Lod Sølv. Sagen gik til Landstinget, der 1. Juni 1701 stadfæstede Bytingets Dom; men endnu i 1706 maatte Tølner erhverve en ny Bytingsdom over Gudenrath til Betaling af Bøden m.v. foruden 14 Rdl., 4 Mk., 12 Sk. i Omkostninger for Retten.

21. Januar 1708 kom Konsumptionsforpagter *Erik Hansen*, der havde Ærinde til en af Apotekerens Logerende, Kaptajnløjtnant

Rosenpalm, ind paa Apoteket sammen med *Wilken Hornemann*; de satte sig ved et Bord i Apotekerens Stue ved Døren og forlangte hver en Pægl Vin. Imens de sad der, kom en Jøde, hvis Navn de ikke kendte, og foreslog dem en Contra-Labet eller et andet Spil, hvilket de afslog; han kom da til at spille med Kaptajnløjtnanten og en anden Officer, der boede hos Apotekeren. De to Borgere rejste sig omsider og gav sig til at se paa de Spillende, og *Rosenpalm* fortalte, hvorledes han den foregaaende Aften havde spillet med en Student, som han havde givet et Par Ørefigen og siden spyttet i Øjnene; Studenten gav sig til at græde, hvorfor *Rosenpalm* tilbagegav ham en Veksel paa 20 Rdl., som han havde udstedt til Officeren for Spillegæld. Formodentlig har Erik Hansen følt sig irriteret over Officerens Skryden, og da *Rosenpalm* gav sig til at skælde ud over Vognmandslavet i Byen, forsvarede Konsumptionsforpagteren sine Bysbørn; det ene Ord tog det andet, de to Officerer prøvede forgæves at sætte Erik Hansen ud, de fik ham kun ned paa Bænken ved Stuedøren, hvor Kaptajnløjtnanten drev sin Modstander et godt »Øreslag«, saa Parykken faldt af ham og trak ham siden i Haaret; da nu de andre Gæster i Stuen vilde komme til Hjælp, slog *Rosenpalm* ham med hans egen Stok paa hans Pande, »saa Blodet løb hannem meget stærkt baade paa Klud og Klæder«. Den saarede kom nu af Sted til Byfogden og fik taget Syn paa Skaden og sit Saar forbundet. Klokken var under alt dette blevet henad 10, og ude i Apoteket gik apotekerens Svend, *David Knauer* og hans Dreng, *Peder Lauridsen Rørup* og passede deres Forretninger.

Dam & Schæffer: De Danske Apotekers Historie, 1,403.

Undvegne apotekerdreng

2. November 1711 lod *Tølner* paa Bytinget efterlyse sin Apotekerdreng *Johan Skrækengast*, som ungefær mellem 4 og 5 samme Morgen var udgaaet af Gadeporten og havde efterladt denne staaende aaben; *Tølner* vil det gerne til Billighed fornøje, om nogen kan skaffe ham Oplysninger om den bortløbne, ligesom han vil have sin Regres til dem, der muligvis huser og hæler hans forbrudne Tjener, samt Drengen forbeholden, saavidt Lov og Ret samt kgl. Forordninger om utro Tjenere medfører. Ogsaa *Tølners* Enke maatte i Retten i Anledning af en bortløben Dreng; hun indstævnedes 29. Juli 1715 *Niels Nordmand*, Felbereder [gar-

ver] i Næstved, som Medvider i *Herman Rader Apotekerdrengs Undvigelse*; blandt Vidnerne var hans Meddiscipel *Jacob Vollhart*.

Apotekets jubilæumsskrift 1940.

Bryllupsmusik

Ernst Sivers' andet Bryllup stod paa Tybjerggaard, hvor *Oberst Galchouskys* Regimentstrompeter og Pauker var til Opvartning med Musik ligesom til hans Velkomst i Næstved. Herover følte imidlertid Byens privilegerede Musikant, Apotekerens Nabo, *Edvard Westermann*, sig fornærmet i sine Rettigheder; hans Bestilling var det at opvarte med Musikken i Næstved og Vordingborg Kirker, hvortil han stedse maatte holde 3 Musikgeseller og fem Drengene med Kost og Løn; efter *Westermanns* Privilegium skulde enhver, der lod sig bruge til at gøre Indpas i hans Distrikt, bøde 3 Rdl. *Westermann* begærede af Kongen sit Privilegiums Straffebestemmelser udførte. Amtmand *Scholler* kom nu *Sivers* til Hjælp med en Erklæring om, at der intet Spil var bestilt til Brylluppet, saasom Bruden ikke havde Humør til at danse, hvorfor *Oberst Leppel*, der ejede Tybjerggaard og boede i Apotekerens Hus, havde ladet Regimentsmusikken musicere, hvilket ikke kunde lægges *Sivers* til Last, og Klagen blev da afvist.

Apotekets jubilæumsskrift 1940.